



## FIȘA DISCIPLINEI

### 1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Facultatea de Litere
1.3 Departamentul	Etnografie și Antropologie Maghiară
1.4 Domeniul de studii	Studii culturale
1.5 Ciclu de studii	Master
1.6 Programul de studii/ Calificarea	Cultură și societate – tradiție și modernitate

### 2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	<b>LMM2272 Strategie și mentalitate în viața economică – teorie și aplicații</b> (în limba maghiară)							
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. Dr. Szabó Á. Töhötöm							
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. Dr. Szabó Á. Töhötöm							
2.4 Anul de studiu	2	2.5 Semestrul	2	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Conținut	DF
							Obligativitate	Obligatorie

### 3. Timpul total estimat (ore pe semestru/activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5 curs	24	3.6 seminar	24
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					52
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					48
Pregătire seminarii/laboratoare/proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					48
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual	152				
3.8 Total ore pe semestru	200				
3.9 Numărul de credite	8				

### 4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

### 5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă
5.2 de desfășurare a seminarului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă

### 6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>Utilizarea interdisciplinară și aplicarea cunoștințelor științelor umane și sociale</p> <p>Analiza și interpretarea contextuală a faptelor culturale</p> <p>Utilizarea metodei comparative între diferite culturi</p> <p>Înțelegerea interdependențelor dintre modelele sociale, culturale și economice pe o scară locală și globală</p>
-------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------



Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"><li>• Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue</li><li>• efectuarea și îndeplinirea sarcinilor profesionale în termenul stabilit prin respectarea principiilor etice ale activității științifice și aplicarea strictă a regulilor de referință profesională</li><li>• dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală</li></ul>
-------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

## 7. Obiectivele disciplinei (conform grilei de competențe specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Scopul cursului este de a forma o vedere generală despre sfera economiei în contextul culturii și despre posibilitățile de abordare ale acesteia. Cursul are o abordare sintetică. Pe lângă acesta cursul schițează procesele economice ale zonelor rurale din Europa de Est, și în special din Transilvania într-un context mai larg.
7.2 Obiectivele specifice	<p>Cursul pornește cu interpretările de bază ale economiei (aflată în permanentă interdependență cu sfera culturală și socială) și ajunge la înțelegerea proceselor economice rurale specifice Europei de Est. Astfel cursul parcurge modurile de producție și cele mai importante principii economice, formele de integrare și noțiuni cheie (piață, consum, banii, timpul, munca, informalitate etc.) și în final analizează efectele economiei centralizate și ale trecerii pe economia de piață în timpul socialismului și după.</p> <p>În timpul cursului studenții formează o vedere amplă asupra proceselor economice recente, însușesc un mod de analiză și gândire în legătură cu studierea sferei economice. Cursul pune accent pe însușirea limbajului specific disciplinei (cu atenție sporită la terminologia engleză).</p>

## 8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Concepte de antropologie economică, structurile producției, distribuției și consumului.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
2. Principiile economiei și modurile de producție 1. Darul și reciprocitatea ca forme de integrare economică.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
3. Principiile economiei și modurile de producție 2. Activități economice în societățile de țărani.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
4. Principiile economiei și modurile de producție 3. Limitele modurilor de producție arhaice în comparație cu modul de producție capitalist.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
5. Gospodăria ca unitatea de bază a economiei. De la oikos până la gospodăriile moderne	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
6. Proprietatea și interpretările antropologice : proprietatea privată și proprietatea comună	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
7. Factori etnici în economie: producția, distribuția și consumul prin prisma grupurilor etnice	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
8. Gen și economie: diferite practici de distribuire ale drepturilor și ale resurselor	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
9. Ecologie și cultură: Efectele mediului natural asupra economiei, efectele activităților economice asupra naturii.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	



10. Piețele: forme de integrare culturală sau instituții economice independente.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
11. Transformări economice: transformările într-o singură direcție versus transformări multidirecționale.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
12. Noțiunea valorii și a prețului, noțiunea banului. Relativitatea valorii și prețului, bazele culturale ale definirii valorii.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
13. Spațiu, timp, și activitățile de muncă în practicile economice: reprezentatii științifice și cotidiene.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
14. Antropologia consumului. Decizii și mecanisme în domeniul consumului în contextul alegerii libere	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	

### Bibliografie

- SZEMJONOV, Jurij I.: A gazdasági antropológia elméleti problémái. In: TÁLASI István (szerk.): *Néprajzi szövegyűjtemény*, I. kötet, Tankönyvkiadó, Budapest, 1982. 251–295.
- CARRIER, James G.: Introduction In: Carrier, James G. ed. *A handbook of economic anthropology*. Cheltenham–Northampton: Edward Elgar, 2005. 1–9.
- WOLF, Eric R.: A rokonságelvű termelési mód. In: *Európa és a történelem nélküli népek*. Akadémiai Kiadó – Osiris-Századvég, Budapest. 106–117.
- SAHLINS, Marshall: A törzsi gazdaság. In: Service, E. R. – Sahlins, M.D. – Wolf, E.R.: *Vadászok, törzsek, parasztok*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1973. 252–283.
- WOLF, Eric R.: Az adóztató termelési mód. In: *Európa és a történelem nélküli népek*. Akadémiai Kiadó – Osiris-Századvég, Budapest. 96–106.
- LUGOSI Győző: Az uralmi viszonyok keletkezéséről. *Világosság*, 1983. 24. 2. 65–74.
- VERDERY, Katherine: What Was Socialism, and Why Did It Fall? In: *What Was Socialism, and What Comes Next?* Princeton University Press, Princeton–Chichester. 19–38.
- WOLF, Eric R.: A tőkés termelési mód. 93–96. Összegzés a fejezet végén: 117–119. Válság és differenciálódás a kapitalizmusban 326–340. Az új munkások. 387–413. In: *Európa és a történelem nélküli népek*. Akadémiai Kiadó – Osiris-Századvég, Budapest.
- GERSHUNY, Jonathan: Idő, technika és az informális gazdaság. In: Spéder Zsolt (szerk.): *A mindennapi élet ökonómiája*. Közgazdasági és Jogi könyvkiadó, Budapest, 1993. 191–216.
- KORFF, Rüdiger: Informális szektor vagy piacgazdaság. In: Gyekiczky Tamás (vál. és szerk.): *Munka, technika, társadalom. Válogatás a nyolcvanas évek nyugatnémet szociológiai írásából*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó – MTA Szociológiai Kutatóintézet, Budapest, 1990. 315–346.
- BARTH, Fredrik. 1956. Ecologic Relationships of Ethnic Groups in Swat, North Pakistan. *American Anthropologist*. Vol. 58, No. 6 (December), 1079–1089.
- HAALAND, Gunnar: Economic Determinants in Ethnic Processes. In: BARTH, Fredrik (ed.): *Ethnic Groups and Boundaries*. 1969. 58–73.
- ERIKSEN, Thomas Hylland: Economies of ethnicity. In: Carrier, James G. ed. *A handbook of economic anthropology*. Cheltenham–Northampton: Edward Elgar, 2005. 353–369.
- BOSEN, Laurel: Women and Economic Institutions. In: PLATTNER, Stuart: *Economic anthropology*. Stanford: Stanford University Press, 1989. 318–350.
- STIVENS, Maila: Gender. In: Carrier, James G. ed. *A handbook of economic anthropology*. Cheltenham–Northampton: Edward Elgar, 2005. 323–338.
- HIRSCH, Eric: Environment and economy: mutual connections and diverse perspectives. In: Carrier, James G. ed. *A handbook of economic anthropology*. Cheltenham–Northampton: Edward Elgar, 2005. 370–386.
- HARRIS, Marvin: Az indiai szent tehén kulturális ökológiája. In: Biczó Gábor (szerk.): *Antropológiai irányzatok a második világháború után*. Csokonai Kiadó, Debrecen, 30–51.
- RAPPAPORT, Roy A.: A környezeti viszonyok szabályozása egy új-guineai nép körében. In: Biczó Gábor (szerk.): *Antropológiai irányzatok a második világháború után*. Csokonai Kiadó, Debrecen, 52–69.
- BRAUDEL, Fernand: A pénz. In: uő. *Anyagi kultúra, gazdaság és kapitalizmus XV–XVIII. század. A mindennapi élet struktúrái: a lehetséges és a lehetetlen*. Gutta Kiadó, Budapest, 2004. 445–495.
- GRAEBER, David: Value: anthropological theories of value In: Carrier, James G. ed. *A handbook of economic anthropology*. Cheltenham–Northampton: Edward Elgar, 2005. 439–454.
- KOCKA, Jürgen: Az európai történelem egyik problémája: a munka. *Korall. Társadalomtörténeti folyóirat*. 2001 5–6. szám, ősz–tél, 5–17.



THOMPSON, Edward P.: Az idő, a munkafegyelem és az ipari kapitalizmus. In: Gellériné Lázár Márta (szerk.): *Időben élni. Történeti-szociológiai tanulmányok*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990. 60–117.

VERDERY, Katherine: The “Etatization” of Time in Ceaușescu’s Romania. In: *What Was Socialism, and What Comes Next?* Princeton University Press, Princeton–Chichester. 39–57.

APPADURAI, Arjun: Fogyasztás, időtartam, történelem. *Replika* 21–22. 1996. 81–97.

DOUGLAS, Mary – ISHERWOOD, Baron: A javak használatának változatai. In: Wessely Anna (szerk.): *A kultúra szociológiája*. Osiris Kiadó – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 2003. 150–159.

BOURDIEU, Pierre: Különbségek és megkülönböztetések. In: *A társadalmi egyenlőtlenségek újatermelődése*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1978. 136–150.

OLÁH Sándor: *Csendes csatátér. Kollektivizálás és túlélési stratégiák a két Homoród mentén (1949–1962)*. Pro-Print, Csíkszereda, 2001.

RÉV István: Az atomizáció előnyei. *Replika* 23–24. 1996. december, 141–158.

VERDERY, Katherine: The Elasticity of Land: Problems of Property Restitution in Transylvania. In: *What Was Socialism, and What Comes Next?* Princeton University Press, Princeton–Chichester. 133–167.

BORSOS Endre – GYÖRGY István: Gencs: egy erdélyi falu a parasztosodás útján. In: Borsos Endre – Csíte András – Letenyei László (szerk.): *Rendszerváltozás után. Falusi sorsforduló a Kárpát-medencében*. MTA PTI – SZÁMALK Kiadó, Budapest, 1999. 51–90.

LAKI László: Háztájítás tegnap és ma. *Szociológiai Szemle*, 1. 1997. 39–61.

KEMÉNY Márton: Gazdálkodási minták, kapcsolatháló, közösségi norma. *Tabula* 2004. 1. 29–52.

BALI János: Megtorpanás? A mezőgazdasági ártermelés fejlődésének korlátai egy málnatermelő településen. *Replika*, 1998. december, 107–1119.

OLÁH Sándor: Vállalkozók falun. *Korunk* 2006. XVII/6. június, 28–41. és Falusi vállalkozók életmódja. Idő-, pénz- és anyaggazdálkodás. *Korunk* 2006. XVII/11. november, 31–37.

BOURDIEU, Pierre: Gazdasági gyakorlat és idő. Az algériai parasztok időkezelési attitűdjei. In: Gellériné Lázár Márta (szerk.): *Időben élni. Történeti-szociológiai tanulmányok*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990. 49–59.

BRAUDEL, Fernand: *Anyagi kultúra, gazdaság és kapitalizmus XV–XVIII. század. A mindennapi élet struktúrái: a lehetséges és a lehetetlen*. Gutta Kiadó, Budapest, 2004. (de más kiadásban is elérhető)

CARRIER, James G. ed. *A handbook of economic anthropology*. Cheltenham–Northampton: Edward Elgar, 2005.

PLATTNER, Stuart: *Economic anthropology*. Stanford: Stanford University Press, 1989.

WOLF, Eric R.: *Európa és a történelem nélküli népek*. Akadémiai Kiadó – Osiris-Századvég, Budapest.

BRANDT, Juliane: Adalékok a munka fogalmának református koncepciójához a 19. századi Magyarországon. *Korall. Társadalomtörténeti folyóirat*. 2001 5–6. szám, ősz–tél, 18–36.

GAGYI József: *Földosztók, önellátók, gyarapodók. A dekollektivizáció emberei*. Mentor Kiadó, Marosvásárhely, 2007.

OLÁH Sándor: Láthatatlan elszegényedés. In: Bodó Julianna – Oláh Sándor (szerk.): *Így élünk. Elszegényedési folyamatok a Székelyföldön*. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda.

SCHWARZ Gyöngyi – SZARVAS Zsuzsa – SZILÁGYI Miklós (szerk.): *Utóparaszti hagyományok és modernizációs törekvések a magyar vidéken*. MTA Néprajzi Kutatóintézet – MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 2005.

WALLERSTEIN, Immanuel: *A modern világ gazdasági rendszer kialakulása*. Gondolat, Budapest, 1983.

8.2 Seminar		Observații
1. Bogăție, sărăci, precaritate: concepte într-o lume schimbătoare	expunerea tematicii de catre student, discutie	
2. Interpretările economice ale socialismului și postsocialismului	expunerea tematicii de catre student, discutie	
3. Legăturile economice între comunitățile de romi și ne-romi.	expunerea tematicii de catre student, discutie	
4. Legăturile dintre economie și cultură prin prisma întreprinzătorilor mici	expunerea tematicii de catre student, discutie	
5. Pauperizare și practici economice: segregare sau integrare.	expunerea tematicii de catre student, discutie	
6. Reinventarea tradițiilor și peisajelor locale, integrarea lor în economia turismului.	expunerea tematicii de catre student, discutie	
7. Dezbate și recapitulare : individul și comunitatea în modelele de antropologie economică	expunerea tematicii de catre student, discutie	
Lucrări practice: realizare unui studiu de caz cu utilizarea conceptelor învățate, pregătirea unei prezentări PPT pe baza acestui studiu, și scrierea unei recenzii		





despre o carte în acest domeniu.		
<b>Bibliografie</b> OLÁH Sándor: Székelyföld – Homoródalmás és Lövéte. A két falu vendégmunkás-potenciálja. In: Örkény Antal (szerk.): <i>Menni vagy maradni? Kedvezménytörvény és migrációs várakozások</i> . Budapest, 2003. 27–40. PRÓNAI Csaba: A cigány közösségek gazdasági tevékenységeinek kulturális antropológiai megközelítései. In: Kemény István (szerk.): <i>A romák/cigányok és a láthatatlan gazdaság</i> . Osiris Kiadó – MTA Kisebbségkutató Műhely, Budapest, 2000. 176–198. BERTA Péter: Az érték etnicizálása – az etnicitás értéke. A presztízsztárgy-gazdaság mint etnikai identitásgyakorlat az erdélyi Gáborok között. <i>Tabula</i> 2005/2. 171–201. KUCZI Tibor: A vállalkozók társadalmi tökéi az átalakulásban. <i>Századvég</i> , 1996. nyár 29–51. KUCZI Tibor: <i>Kisvállalkozás és társadalmi környezet</i> . Replika Kör, Budapest, 2000 BIRKBECK, Chris: A kolumbiai Cali „keselyűi”. <i>Replika</i> , 1994. 15–16. szám. 49–61. GÁL Katalin: „Dobozolók, cápák, ószeresek.” Informális gazdasági stratégiák Kolozsváron. <i>WEB Szociológiai folyóirat</i> 13. szám, 2., 2004. december, 47–63. ULIN, Robert C.: Hagyományalkotás és reprezentáció mint kulturális tőke. A délnyugat-francia borászat története. <i>Replika</i> , 29. 1998. március, 185–197. BAKICS János: A villányi bor márkásítása. Egy térség borászati hagyományának átalakulása az átmenet éveiben. In: Kovács Éva (szerk.): <i>A gazdasági átmenet etnikai tájképei</i> . Teleki László Alapítvány – PTE–BTK Kommunikációs Tanszék, 2004. 221–254. BENEDEK János: Turizmus és helyi társadalom. A faluturizmus esélyei a Székelyföldön egy konkrét példa tükrében. In: Fejős Zoltán (szerk.): <i>A turizmus mint kulturális rendszer</i> . Budapest, 1998. 103–110. PETERDI Vera – SZOJKA Emese: „Hogyan is állunk ma a pusztával?” Kunpuszta régió (Felső-Kiskunság) pusztai turizmusának etnográfiai megközelítése. In: Fejős Zoltán – Szíjártó Zsolt (szerk.): <i>Turizmus és kommunikáció</i> . Budapest–Pécs, 2000. 129–152.		

#### 9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina a fost concepută în concordanță cu curriculele departamentelor de etnologie-antropologie din universitățile din Debrecen, Szeged, Pécs, Budapest, și cu consultarea principalilor angajatori (muzee, instituții și organizații culturale). Totodată are ca scop ca studenții să însușească capacități de analiză generală individuală care să le ajută pe parcursul carierei în diferite instituții și locuri de muncă
-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

#### 10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Parcurgerea și însușirea materialului, prezentarea critică	Examen oral	50%
10.5 Seminar	Parcurgerea și însușirea materialului	Activități în cadrul seminarelor	25%
		Prezentarea proiectelor din cadrul lucrărilor practice	25%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"><li>Însușirea conceptelor de bază</li><li>Capacitatea de prezentare individuală și evaluarea critică a proceselor majore</li><li>Capacitatea analizei și interpretării fenomenelor sociale</li></ul>			



Data completării 10.04.2024	Semnătura titularului de curs 	Semnătura titularului de seminar 
--------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------



UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI  
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM  
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITAT  
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY  
TRADITIO ET EXCELLENTIA



Facultatea de Litere  
Str. Horea nr. 3  
400202, Cluj-Napoca  
Tel: 0264 532238  
Fax: 0264 432303  
E-mail: [lett@lett.ubbcluj.ro](mailto:lett@lett.ubbcluj.ro)

Data avizării în departament 16.04.2024.	Semnătura directorului de departament 	
Data avizării la Decanat 02.06.2024	Semnătura Prodecanului responsabil 	Ștampila facultății